

Yrittäjyysopetuksen kehittäminen Etelä-Pohjanmaalla

14.11.2024

Yrittäjyysopetusta on tarjolla hyvin Etelä-Pohjanmaan toisen asteen oppilaitoksissa (ammattioppilaitokset ja kansanopistot), mikä kävi ilmi keväällä 2024 tehdyssä kyselyssä.

Yrittäjyyden opetus oppilaitoksissa

Kaikissa vastanneissa oppilaitoksissa opetettiin yrittäjyyttä erillisillä kursseilla tai aineina (78 %) taikka osana muita kursseja tai aineita (44 %). Yhdessäkään oppilaitoksessa ei ollut sellaista tilannetta, että yrittäjyyttä ei opetettaisi lainkaan.

Yrittäjyysaiheisen opetuksen sisällöissä ja määrissä oli sen sijaan enemmän vaihtelua riippuen esimerkiksi siitä, mihin ammatteihin oppilaitoksesta on mahdollista valmistua. Tämä on luonnollista, sillä joissain ammateissa iso osa valmistuneista alkaa yrittäjiksi (esim. hieroja tai maaseutuyrittäjä), kun taas toisissa ammateissa yrittäjäksi ryhtyminen ei ole niin yleistä.

Opiskelijasta yrittäjäksi

Kahden oppilaitoksen arvion mukaan alle puolet opiskelijoista (10–40 %) ryhtyy yrittäjäksi vuoden sisällä valmistumisesta. Muissa oppilaitoksissa yrittäjäksi ryhtyy vuoden sisällä valmistumisesta ei juuri kukaan tai vain muutama (alle 10 %).

Kun samaa kysyttiin viiden vuoden päästä valmistumisesta, yksi oppilaitos arvioi noin puolen valmistuneista

toimivan yrittäjänä (41–59 %), kolme oppilaitosta arvioi alle puolen toimivan yrittäjänä (10–40 %) ja viisi oppilaitosta arvioi ei juuri kenenkään tai vain muutaman toimivan yrittäjänä (alle 10 %).

Todennäköisyys yrittäjänä toimimiseen siis kasvaa muutaman vuoden kuluttua valmistumisesta. Vaikuttaa siltä, että muutama työskentelyvuosi valmistumisen jälkeen voi auttaa oman ammattitaidon kartuttamisessa, yrittäjyyspyrkimysten vahvistumisessa sekä mahdollisen yritysidean hiomisessa.

Syvemmälle yrittäjyysopetukseen

Kyselyn mukaan oppilaitosten yrittäjyysopetus sisältää yrityksen tai yritystoiminnan kehittämistä (75 % oppilaitoksista). Yrittäjyysopetuksessa esitetään yrityksen perustamisen vaihtoehtona yrityksen ostaminen (56 % oppilaitoksista) ja yrityksen lopettamisen vaihtoehtona yrityksen myyminen (25 % oppilaitoksista).

Kyselyn mukaan kaikissa oppilaitoksissa kehitetään yrittäjyyden opetusta lähivuosina jonkin verran tai runsaasti.

On hienoa, että suurin osa oppilaitoksista käsittelee yrittäjyysopetuksessa myös yritystoiminnan kehittämistä, sillä kehittäminen on paitsi oman toiminnan jatkuvaa parantamista, myös reagoimista muuttuvaan toimintaympäristöön. Kehittäminen voi olla yksittäisen kehittämisprojektin sijaan myös työn ohessa tapahtuvia pieniä arjen tekoja, jolloin korostuu yrityksen toimintatapa ja asennoituminen muutokseen ja kehittämiseen. Kehittämisen periaatteiden olisikin hyvä sisältyä yrittäjyysopetukseen.

Yrittäjyysopetukseen ei ole kyselyn perusteella vielä sisäänrakennettu ajatusta yrityksen ostamisesta tai myymisestä varteenotettavana vaihtoehtona yrityksen perustamiselle tai lopettamiselle. Myös ostamisen ja myymisen mahdollisuuksien nostaminen esiin opetuksessa voisi lisätä yritystoiminnasta kiinnostuneiden ja yrittäjiksi ryhtyvien määrää sekä monipuolistaa näkemystä yritystoiminnasta.

Yrittäjyysopetuksen kehittäminen

Kyselyn mukaan eteläpohjalaiset oppilaitokset ovat ottaneet yrittäjyyden opetuksen itsestään selväksi osaksi opetustaan, mikä saattaa olla vain luonnollista yrittäjyydestä ja yrittäjyyshengestään tunnetussa maakunnassa. Oppilaitosten jatkuvan parantamisen asennetta ja ajan hermolla pysymisen halua kuvaa myös se, että kaikki oppilaitokset aikovat kehittää yrittäjyyden opetusta lähivuosina.

Yrittäjyyden opetusta voisi kehittää edelleen painottamalla opetuksessa enemmän yrityksen jatkuvaa kehittämistä sekä ottamalla opetukseen mukaan toimintatavat yrityksen ostamisesta ja myymisestä realistisina vaihtoehtoina yritystoiminnan aloittamiselle ja lopettamiselle.

Yrityksen ostaminen voi madaltaa kynnystä lähteä yrittäjäksi, kun yritystoiminta, sen puitteet ja asiakkaat ovat jo valmiiksi olemassa. Jo toiminnassa olevan yrityksen puikkoihin hyppääminen voi olla helpompaa kuin se, että lähtisi rakentamaan yritystoimintaa aivan nollasta. Usein yrityskaupan yhteydessä myös sovitaan, että yrityksen aiempi omistaja auttaa uuden yrittäjän alkuun. Kun uusi yrittäjä on ottanut yrityksen arjen pyörittämisen haltuun, hän voi alkaa kehittämään yritystoimintaa haluamaansa suuntaan.

Pidemmällä tähtäimellä on hyvä lisäksi tiedostaa, että myös oman yrityksen myyminen on mahdollista. Yritystä myytäessä saa korvauksen, jota ilman jäisi, jos yritystoiminnan vain lopettaisi. Lisäksi oma työ jää elämään, kun joku muu jatkaa yrityksen kanssa eteenpäin sitä edelleen kehittäen. Samalla voi itse lähteä uusille urille kohti seuraavia haasteita ja mielenkiinnon kohteita riippumatta siitä, jatkaako edelleen työelämässä vai siirtyykö eläkkeelle.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun keväällä 2024 tekemä kysely lähetettiin Etelä-Pohjanmaan 11 ammatilliseen oppilaitokseen tai kansanopistoon, joista yhdeksän vastasi kyselyyn. Kysely toteutettiin osana Euroopan unionin osarahoittamaa Yrityskaupat käyntiin -hanketta.

Tutustu Yrityskaupat käyntiin -hankkeen verkkosivuihin**Miska Rossinen-Kaihlamäki**
asiantuntija TKI
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Aila Hemminki
asiantuntija TKI
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Juha Tall
asiantuntija TKI
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Kirjoittajat ovat hankeasiantuntijoita Seinäjoen ammattikorkeakoulussa ja työskentelevät yrityshankkeissa.